Title: Sipani 1979O (Part 2)
Speaker: Cipriano
Language: Guazacapán
Collector: Terry Kaufman
Date Recorded: June 1979
Date Transcribed: ?
Date Typed: 07/30/2006
Typed By: ER
<text>
pwes na ʔikʼał huurak, yawʼi nał kiˀ akukʼih,
ˀi łəkʼəyˀ sipani (29), šiiriʔ nał ˀukʼah sipani,
hin bir'iyʔ. entónse təškʼə samʼuw˖ey ˀi ter'oyʔ.
hin· mulansa, ʔi tur'ey šas makʼuh. akuła
ukʼey benefisyar (30) na huurak ʔi asta ke tumʼuyˀ
šukʼa uw'ih huurak.
kuy imʼan na muˀistoya sipani; ke ná sipani
komo na huurak šukʼey' naawuuła nał hiˀ muʔay'aała
ˀo muʔuhšaya ʔi {deber/asək hən'əyˀ} ke šuuka muʔuhšumu
ʔi huurakíˀ nah (2), ʔentonses (1) ʔar'ey' pulʼeyˀ kʼał
kahon ˀi {ukʼey enkahonar kriaturiita/tʼen'oyˀ šá kahon (na) ču tʼuuri} ʔi
nan'íyˀ ša pəpʼəʔuy (3) ʔentonses tur'ey na
pəpʼə ʔuy na tʼuuri. ʔentónses na sipani
hiná muʔuhšaya ʔipalʼa nał hiˀ ša šaaru.
ʔi... pir'iy' (4) {kahonsiito/ču kahon} man. ukʼa nah kʼeyˀ (5)
ša ʔuy nałakukʼih (6). ʔentonses kuuruˀ...
akuła (25) ʔišap˖iy' ʔi ... {ukʼey kiʔ destapar kih/ʔapleyˀ łik}. ˀi pir'iy
ke kʼał tʼuuri nał uuka kʼaataʔ ša kahon.
ʔentónses kʼən˖əkʼ{ə/i}łaʔ uhšaya hiná uhšumu
porke na nah hin nał hooroy na nookałih.
paťey nał kikih ŭkah, piyˀ k˖iʔ (7) ʔałi. ʔentónses
na uhšaya łəkʼay'ey muʔuy tuu{t˖/t}uk. ʔi nukʼey
nah ču tʼuuri. ʔi ʔentónses ʔə̂rakiʔ, ʔə̂rakiˀ
asta ke {yegó a término de huurak/hooroyˀ muʔayapaʔ}. ʔi
ʔentónses nukʼey nah mulansa neeła nah
ter'oy tuma, porke šandiwira nah waškukʼih,
ʔał tuma kiˀ aʔŭłuʔ mulansa, muter'o naʔał;

ʔi mutur'a nał ša mak’uh. pwes na nah,
komo hin nał hən'əy˖, {ʔeŋmamáh/”ʔuťan”} muʔim’a nał
ʔuhšaya, ʔuhšumu {əmpapáh/”taaťan”}. asi ke...
ʔəraʔ nał paʔał, ʔi k’ał ʔay'aała p˖oo□a nał hiʔ
ša ʔuy, ʔi wənaḳ tuma naʔał, ʔi ˀentónses
pul’ey kikih {de/na} tuma, ʔi ʔišpaˀ p’ətana
ša... {enfrente de nah/hur'atil’i}, onde pir'iy’ ke ʔuukaˀ nał
tuma, wašk’uyʔ, ʔi hin sam’uyʔ n{ee/ĕ}ła kiˀ k’ir'eyˀ (8)
na ťĭťah. ʔentónses na ʔay'aała k’əy'ey (9) mulansa
ʔi ʔakuła ʔuk’ey segir p˖oo□a. ʔentónses
na šurumu kuuruˀ ʔayaw'ah (10) ʔi ʔim’ey nah
ke munuk’a na mulansa. “han lansa
kuy nuk’an naka, šurumu.” “byen naka
hoorokaˀ. naka hoorokaʔ. “
{le desíya el/ʔimey' nah}. “naka kiˀ hoorokaʔ (11). ʔentónse
ʔimey nah ke “kuy nuk˖an naka kalansa
pero ku yakaʔ akuʔ pir'ik˖an utaka.”
“{ʔutaka/ʔuťan!}. komo ba a ser ʔutaka (12). hin ʔuťan
káa ʔyan pweh (13).” “hin, nah na man šuk’ey
taataka. henťeełe łiḳ man šuk’ey taataka.
nah ter'ołan. kuriy'a ənťəkan ʔutaka,
ʔatə̆y'ah hiʔ ša maku, {tal puntu/ʔatə̆y'ah} hiˀ ŭ{k’/k}ah.
bweno pwes, alfin pul’ey {kreer/łəḳ} ʔi ˀakuła
ša maku, i pir'iy' ke {kolčonaaso de behukiyo/k’ał kolčon (de) pĭpi}
nał uk˖ah maku. entónses... akuła tur'ey
k’ał punyo šəha, šəha šaaru, ʔi weskey nah
{ʔati/ʔał} maku, tumuy... tuumuʔ kəəwəʔ pipi.
tuumuʔkəəwəʔə. ʔentónses ʔakuła ťunďiy (14) na
pwerta ʔi hin nał mupur'i ʔutah. ʔi nah nah
ʔimey ke. “na nenˀ naʔuka. na nenʔ naʔuka.
kapaťa šam’a ke kakuła naĭk’an nenˀ
ša ʔuy.” “ʔa... pwes byen {miiho/nalun'}, pul’an, porke
hin nał šan ənšuk’a, porke taataka, sipani
šuk’ałan. i atə̆y'ah u{k’/k}aka (26) naka”. “pwes
ʔišpay'a pwe{s/h}, ku ʔyan wirik’i,” ʔim’ey nah.
“hin ənˀišap’a, porke wili uk’an.” “ʔa... ˀəndə

ša kofre man. ʔatə̆ə̆y'ah hiʔ k’ał {kanawak’u/naak’uka}.”
“pero weena taˀ tup’ałan.” “ʔa... ʔə́ndə kíʔ.
kuˀyan wirik’i.” bweno pwesn {uk’ey obedeser/łəḳnəyˀ nah}.
akuła išapiyˀ nawak’u. ʔi wašałiyʔ.
ˀentonses ʔišpaʔ. ʔimey nah ke muʔuk’a
perdonar porke ʔakuła nan'iy ša pəp’əʔuy.
ʔi ʔentónses ˀim’ey nah ke te (27) nah na sipani
šuk’ałan taatah. ʔentónses him ba{ł/h} (15) {trankiilo/kontento}
uk’awáh šurumu. hin bał tur'ey tuma.
ˀi nah na sipani, uk’ey malisyar, ˀe·· otro diya
imey ke haran'a minaki{w/w'ah} (16), hin bał akuła
tur'a tuma. ʔi ʔentónses im’ey łiḳ nah,
ʔəndaʔ šuk˖ak šurumu, porke hin bał {kontento
ukƎah/ak’ənək’{i/ə} }. asaber (17) weena uk’ałan na konseeho.
əndaʔ šuk’ak. əndaʔ ša šaaru ʔi ʔəndaʔ hir'ik (18)
šaaʔuḳ (19).” im’ey łik. pwes waak’aʔ łik. i entónses
waak’aʔ łik ša šaaru. i imey ke ˀipal’a nał akuʔ.
pero komo nah na šurumu {muy de alkanse/ki teen'ah hənək’ih} naʔał
akuła tur'ey hutu yəma, hutu šu▯’uła
yəma n{ee/ĕ}ła kiʔ muʔaltuura (20) kiʔ uk’ey tantyar
ke mutur'a nah hutu. entónses uk’ey enkantar
i p˖ur'uy hinaʰ mup˖uur'uḳ naʔał. i entónses
na nah šiiriˀ (21) ʔəəl’ə pwerta hiná pedaaso hutu
łoťoťo nał hiʔ ša ʔooťek. ʔentónses waštaʔ sipani
hiná muʔuhšaya. ʔi ʔ’mey ke ʔoora ʔəndaʔ
{p˖/p’}aṛnik porke łoťoťo hiʔ. tiik’i hiˀ. ʔiwši narih
łoťoťo hiʔ.” pwes na ʔuhšumu im’ey “sam’u naka
na wap’iłih. kuh ninʔ/nenʔ sam’un na puh. ʔəndaʔ
nik’ik (22) na ʔałí. əndaaʔ pi▯’ak.” ʔentónses naahłik
{uk’ey łik tirar kikih/wesk’eyˀ kikih ʔałi} ʔi {ʔuk’ey sokar/sən'əłey} hiná puh,
ʔi hináˀ šeek’eh. ʔi tuumuˀ kumu ▯’ahama kumu
ʔuw'iłih. {kwantos klaabo/ʔiw˖ał klaabu šu▯’uła} waštaʔ ša mukwerpo.
him bah łiḳ ⌜purey him bah purey (28) ...
paataʔ ʔəyk’əy kikih. e byen maasaʔ kiˀ
tup’aw˖ah. entónses im’ey nah uhšaya hiná uhšumu
ke muʔuk’a perdonar. ke hin bał kuy šuk’ey.

entonses “ke perdonar i no perdonar.” “ʔay
nuk’a nenˀ permiiso pwes neeła ʔyan wirik’i
ənʔanimal’ułi: imey nah. “ke animáles. i no animáles.
nah na ter'oy łiḳ piyˀ
(23) ť er'oyʔ uhšumu i uhšaya. hin uk’ey perdonar. man giʔ.
</text>
<notes>
1. ʔentonses- <tk> pir'iyʔ </tk>
2. ʔi huurakíˀ nah- <tk> se nació/parió </tk>
3. pəp’əʔuy- <tk> creciente </tk>
4. pir'iy'- <tk> vida </tk>
5. uk’a nah k’eyˀ- <tk> que estaban dejando ir </tk>
6. ša ʔuy nałakuk’ih- <tk> en el río </tk>
7. piyˀ k⁺iʔ- <tk> 2 solo </tk>
8. kiˀ k’ir'eyˀ- <tk> solo raspó </tk>
9. k’əy'ey- <tk> pepenó </tk>
10. ʔayaw'ah- <tk> contra de ella </tk>
11. naka kiˀ hooroka?- <tk> vos lo tenés </tk>
12. komo ba a ser ʔutaka- <tk> han hiʔ hooron ʔuťan natəəkah </tk>
13. káa ʔyan pweh- <tk> onde estoy pwes? </tk>
14. ťunďiy- <tk> tunťiyˀ </tk>
15. him ba{ł/h}- <tk> him bał tuupaʔ k’ənək’{i/ə} šurumu </tk>
16. haran'a minaki{w/w'ah}- <tk> enfermo amanecio </tk>
17. asaber- <tk> hin hən'ən </tk>
18. hir'ik- <tk> afilar </tk>
19. šaaʔuḳ- <tk> uñas </tk>
20. muʔaltuura- <tk> ’alto’ = łónk’oˀ </tk>
21. nah šiiriˀ- <tk> se escondió </tk>
22. nik’ik- <tk> prensar </tk>
23. <tk> ťing'eyˀ nuk’a nah na šuuruk.
24. <tk> ənhur'uułi, ənp⁺aaťuułi, ənmiyaałi </tk>
25. akuła- <tk> this is not crossed out in the transcript, but it is heard in the audio </tk>
26. u{k’/k}aka- <tk> estás </tk>
27. te- <er> this is semierased in the transcript, but it it present in the audio </er>
28. purey him bah purey- <er> this is crossed out in the transcript, but it is present in the audio </er>

29. ˀi łək’əyˀ sipani- <tk> el sipani lo encontró </tk>

30. uk’ey benefisyar- <tk> tum’uyˀ šip’i nah šaʔah; descuartizar </tk>

</notes>